

Hygienriktlinje

Gäller för: Folktandvården

Utförs på: Folktandvården

Faktaägare: Veronika Lockby Klinikchef Folktandvården Linné Region Kronoberg, Susanna Lundvall Hygijensjuköterska Region Kronoberg

Innehållsförteckning

1	Inledning.....	3
1.1	Definition.....	3
1.2	Ansvar	3
1.3	Vård på lika villkor, basala hygienrutiner gäller för alla patienter	4
2	Basala hygienrutiner och klädregler.....	5
2.1	SOSFS 2015:10, AFS 2018:4	5
2.2	Handhygien	5
2.3	Handskar.....	5
2.4	Stänkskydd.....	6
2.5	Arbetskläder	6
2.6	Övrigt att tänka på.....	7
2.7	Uppsökande verksamhet och tandvård i hemmet.....	7
3	Smittvägar i tandvården.....	8
4	Klinikens hygienrutiner	9
4.1	Behandlingsrum	9
4.2	Sterilrum/ Tray prep.....	11
4.3	Lådor/ Skåp i allmänna utrymmen, behandlingsrum och förråd	11
5	Bakterieprov på unitens vatten	12
6	Dentoalveolär kirurgi på allmänklinik.....	13
7	Instrumenthantering.....	14
8	Rengöring/ desinfektion.....	15
9	Handhygien/ handskar	19
10	Rengörings- och desinfektionsmedel.....	19
11	Avfall.....	20
12	Diskdesinfektor	21
13	Ångautoklav (sterilisering med torr, mättad vattenånga).....	23

13.1	Placering av gods i kammaren	23
13.2	Märkning av förpackningar.....	23
14	Dokumentation	25
15	DAC och I-Care.....	26
15.1	DAC	26
15.2	I-Care.....	26
16	Åtgärder vid driftsavbrott av rengörings-, desinfektions- och steriliseringsutrustning.....	28
17	Referenser	29

1 Inledning

1.1 Definition

Tandvårdens polikliniska karaktär med täta patientbyten och undersökningar/behandlingsåtgärder av varierande slag ställer stora krav på säkra och väl fungerande hygienrutiner.

Vårdhygieniska åtgärder har som mål att förebygga infektioner hos patienter, hindra smittspridning mellan patienter samt hindra smittspridning från patient till tandvårdspersonal och omvänt. Tandvård ska bedrivas med en god hygienisk standard. Detta berör lokaler, utrustning, tillgång till vårdhygienisk kompetens samt hur vården planeras och organiseras, enligt tandvårdslagen SFS1985:125. En jämlik vård menas att alla patienter ska få tandvård på lika villkor och utan dröjsmål, oavsett eventuell smitta. Vid allt tandvårdsarbete ska alla medarbetare ha aktuella kunskaper, planera behandlingen noggrant, ha bestämda, gemensamma rutiner samt arbeta lugnt och metodiskt för att motverka stress. Väl genomtänkta rutiner är en förutsättning för ett arbete med hög kvalitet.

1.2 Ansvar

Vårdgivarens ansvar

Vårdgivaren ska planera, leda och kontrollera verksamheten så att kravet på god vård i Hälso- och sjukvårdslagen respektive Tandvårdslagen upprätthålls.

Klinikchefens ansvar

Klinikchefen ansvarar för klinikens vårdhygienrutiner samt ansvar för att fördela arbetsuppgifter baserat på den enskildes kompetens.

Medarbetarens ansvar

Den som är yrkesmässigt verksam eller under utbildning i verksamhet som innefattar arbetsmoment som innebär fysisk kontakt med patienter ska, i situationer där det finns risk för överföring av smittämnen, iaktta föreskrifter gällande basal hygien i vård och omsorg SOSFS 2015:10.

Enligt 6 kap. 4 § Patientsäkerhetslagen är Hälso -och sjukvårdspersonal skyldig att bidra till att hög patientsäkerhet upprätthålls.

1.3 Vård på lika villkor, basala hygienrutiner gäller för alla patienter

Försiktighet måste iaktas med blod och kroppsvätskor från alla patienter om tandvården ska leva upp till målsättningen att **ge alla god vård, oavsett känd eller okänd smitta!**

Alla kroppsvätskor behandlas som potentiellt smittsamma för att förhindra smittspridning av smittsamma sjukdomar. Alla patienter kan vara bärare av sjukdomsframkallande mikroorganismer.

En patient med känd eller misstänkt blodburen eller annan smitta kräver inga särskilda hygienrutiner under eller efter tandbehandling under förutsättning att gällande hygienrutiner följs.

Omhändertagandet efteråt av rum, instrument och avfall kräver inte heller särskilda rutiner utan tas omhand enligt rekommenderade hygienrutiner.

All tandvårdspersonal skall vara beredd att behandla alla oavsett känd eller misstänkt smitta. Det är viktigt att komma ihåg att vissa infektionssjukdomar är som mest smittsamma innan de första symtomen visar sig eller innan de kan verifieras i någon provtagning.

2 Basala hygienrutiner och klädregler

2.1 SOSFS 2015:10, AFS 2018:4

En av de viktigaste åtgärderna för att förhindra smittspridning inom tandvården är att tillämpa basal hygien i vård – och omsorg (SOSFS 2015:10, AFS 2018:4).

Basala hygienrutiner ska tillämpas av all tandvårdspersonal vid undersökning och behandling oberoende av kännedom om patienten bär på känd smitta eller inte. De omfattar handhygien, arbetskläder samt användning av handskar, stänkskydd och skyddsförkläde.

2.2 Handhygien

- Underarmar och händer ska hållas fria från armbandsur, smycken, bandage, förband, stödskenor eller motsvarande.
- Naglar ska vara korta och fria från konstgjorda material.
- Händerna och underarmar ska desinfekteras omedelbart före och efter patientnära arbete.
- Händer ska, om de är synligt smutsiga eller känns kladdiga, tvättas med vatten och flytande tvål innan de desinfekteras.
- Händer som har tvättats ska vara torra innan de desinfekteras.
- Handdesinfektionsmedlet ska gnidas in på händerna tills medlet torkat. Ta rikligt med handdesinfektionsmedel, 2 pumptag (2-4 ml).
- Händerna ska desinfekteras innan hantering av rent/höggradigt rent/sterilförpackat gods och efter kontakt med förorenat gods samt innan skyddshandskar tas ur förpackningen.

2.3 Handskar

- Skyddshandskar ska användas, om händerna riskerar att komma i kontakt med kroppsvätska/ biologiskt material/ kemikalier.
- Händerna ska desinfekteras före och efter användning av handskar.
- Händerna ska vara torra när handskarna sätts på.
- Var medveten om att handskar blir förorenade och sprider smitta på samma sätt som en oskyddad hand.
- Handskar ska bytas mellan orent och rent vårdmoment.
- Handskar ska inte tvättas eller desinfekteras.

2.4 Stänkskydd

- Munskydd ska användas i kombination med skyddsglasögon eller visir i situationer med risk för stänk.
- Patientbunden ”skvättis” eller engångsförkläde ska användas vid arbetsmoment med risk för kontakt med kroppsvätskor. Engångsförkläde/ skvättis får inte lämna behandlingsrummet och ska kastas direkt efter användning.

2.5 Arbetskläder

Arbetskläder består av Region Kronobergs upphandlade kläder som för tandvården är överdel och byxa.

All personal ska använda kortärmad överdel vid undersökning, vård och behandling. Den korta ärmen är en förutsättning för god handhygien. En lång ärm kan föra smittämnen mellan patienter. Värmekoftor och västar får endast användas utanför behandlingsrum och steril.

- Arbetsgivaren tillhandahåller arbetskläder och har ansvar för tvätt av den.
- Arbetskläder används endast på arbetsplatsen.
- Arbetskläder byts dagligen eller vid behov oftare.
- Arbetskläder hanteras och förvaras så att dess renhetsgrad behålls fram till användning.

Huvudduk

- Arbetsgivaren tillhandahåller huvudduk och har ansvar för tvätt av den.
- Privat ren huvudduk kan användas. Huvudduk byts dagligen eller vid behov oftare.

2.6 Övrigt att tänka på

- Långt hår och skägg ska fästas upp så att det inte hänger ner i arbetsområdet.
- Örhängen och andra smycken i läkta, piercade hål kan användas om de inte hänger ner i arbetsområdet.
- Inför patientnära arbete måste tatueringar på händer och underarmar vara läkta. Hel hud på händer och underarmar är en förutsättning för korrekt handdesinfektion.
- Personal med bakteriell infektion eller herpesinfektion på händerna ska inte jobba i direkt patientkontakt eller med instrumenthantering. Handskar utgör inte tillräckligt skydd.
- Personal med handeksem eller torra och nariga händer ska kontakta företagshälsovård för bedömning, rådgivning och ställningstagande till utredning hos yrkesdermatolog.

2.7 Uppsökande verksamhet och tandvård i hemmet

Tillämpa basala hygienrutiner och klädregler som i övrig tandvårdsverksamhet. Blå Specialbyxa finns att tillgå via hyresavtal med Textilia.

Arbetskläder

- Vid patientnära arbete används alltid engångsförkläde.
- Arbetskläder byts dagligen samt då de blivit våta eller synligt förorenade.
- Arbetskläder får bäras vid färd mellan flera arbetsplatser alternativt kan engångskläder användas. Engångskläder kasseras efter användning.
- Överdragskläder som används under förflyttning, beställs från tvätteri.
- Överdragskläder tvättas minst en gång per vecka.

Instrument

- Avställningsytor täcks med plastade underlägg.
- Instrument som tas med från kliniken ska vara höggradigt rena och transporteras i tätslutande emballage, t.ex. plastlådor med lock.
- Transportlådorna ska ha olika färg som markerar rent och orent gods.
- Transportlådorna ska rengöras och desinfekteras minst dagligen i diskdesinfektor. Saknas tillgång till lämplig diskdesinfektor kan manuell rengöring och desinfektion tillämpas.
- Instrument som inte används under dagen anses som orena.
- Följ klinikens hygienrutiner gällande instrumenthantering.
- Använd injektionssprutor med integrerad säkerhetsanordning (AFS2018:4).

3 Smittvägar i tandvården

- *Indirekt kontaktsmitta* är den vanligaste smittvägen då smittan överförs från en person till en annan via händer, föremål och arbetskläder som är förorenade med smittämne.
- *Droppsmitta* överförs via hostningar, nysningar, kräkningar och diarréer som ger en dusch av mikroorganismer. Smittoämnet når inte längre än en meter, en armlängds avstånd, innan de faller ner. Så sprids de flesta luftvägsinfektioner.
- *Luftburen smitta* innebär att mottagaren av smittämnet inandas dammpartiklar eller mikroskopiskt små intorkade vätskedroppar innehållande mikroorganismer. Vid hosta kan förutom droppsmitta även en aerosol uppstå. Då dropparna i aerosolen torkar ihop till mindre droppkärnor (5µm) kan de spridas med luften och därefter inhaleras till de nedre luftvägarna. Så sprids exempel vattkoppor, mässling och tuberkulos.
- *Blodburen smitta* överförs till blodet via blodblandat sekret eller kroppsvätska. Så sprids till exempel hepatit B, C samt HIV. Det kan ske via stick och skärskador samt kontaminerade handskar.

Vid tveksamhet kontakta vårdhygienisk expertis 0470-58 74 11

4 Klinikens hygienrutiner

4.1 Behandlingsrum

Behandlingsrummets ytor ska vara rena och fria från instrument och material. Förvara instrument och material i stängda skåp och lådor för att undvika stänk samt för att lätt kunna desinfektera ytor.

Rutin innan första patient för dagen

- Genomspolning av unitens slangsystem görs enligt leverantörens anvisningar. Vid avsaknad av vattenreningssystem genomspolas systemet minst 3 minuter.
- Desinfektera alla bänkytor, skåp- och lådfronter, handtag, brickbord, instrumentbrygga inkl. slangar, assistentenheter, lampor, röntgenapparater, mus och tangentbord med alkoholbaserat ytdesinfektionsmedel med tensid (utan korrisionshämmare).
- Desinfektera specialutrustning som används på behandlingsrummet.
- Ställ fram nödvändiga instrument för aktuell behandling.
- Se till att instrumentbricka innehåller patientbunden plockpincett.

Rutin under varje patientbehandling

- Skapa fria ytor för att kunna utföra en korrekt ytdesinfektion.
- Använd patientbunden plockpincett vid framtagande av material.
- Torka instrumenten rena från materialrester vid behov och lägg dem i rätt ordning på brickan.
- Använd injektionssprutor med integrerad säkerhetsanordning (AFS 2018:4).
- Håll lådor och skåp stängda. Tänk på stänkradien!

Efter varje patientbehandling

- Instrumenten görs rena från materialrester och blod.
- Instrumenten läggs i rätt ordning på brickan.
- När injektionen är avslutad ska stickskyddet på injektionssprutan aktiveras och den använda kanylen ska läggas direkt i behållaren för stickande och skärande avfall. Operatören demonterar kanylen. Det är inte tillåtet att lägga ifrån sig en spruta med den använda kanylen exponerad eller att räcka över den till en annan person. Det är absolut förbjudet att sätta tillbaka skyddshylsan på en använd kanyl. (AFS2018:4).
- Materialrester sorteras i sopkärl med lock.

- Sugslangar sugs igenom med vatten efter behandling.
- Scalerhandstycket, hand- och vinkelstycken, blästerspets rengörs och desinfekteras efter varje patient.
- Orena instrument transporteras direkt till sterilen. Kontaminerade instrument bör inte ligga mer än två timmar innan rengöring och desinfektion utförs.
- Engångsmaterial sopsorteras enligt gällande rutin på rummet.
- Desinfektera med alkoholbaserat ytdesinfektionsmedel med tensider alla bänkytor, brickbord, instrumentbrygga inkl. slangar, sugslangar, assistentenhet, hårdljuslampa, operationsbelysning, röntgenapparat, mus och tangentbord samt övrig specialutrustning. Desinfektera även behandlingsstolen med alkoholbaserat ytdesinfektionsmedel med tensid.

Rutin vid dagens slut

- Adaptrar och handtag till sugslang samt övriga lösa delar avlägsnas vid dagens slut och rengörs i diskdesinfektor eller oftare vid behov.
- Genomspolas sugsystemet enligt tillverkarens anvisningar med granskat och godkänt medel.
- Måndag och fredag rekommenderas att sugsystemet körs genom med Recyclean Röd.

Veckorengöring:

- En gång per vecka bör alla ytor, tandläkarstol mm rengöras med mikrofiberduk, som fuktas med vatten. (Se avsnitt 10)
- Vattenrening ska utföras enligt leverantörens anvisning d.v.s.1 gång/vecka. Signeringslista ska finnas.

4.2 Sterilrum/ Tray prep

- Samtliga ytor torkas, av med återkommande intervall under dagen, med alkoholbaserad ytdesinfektionsmedel med tensid (utan korrosionshämmare).

4.3 Lådor/ Skåp i allmänna utrymmen, behandlingsrum och förråd

- Lådor och skåp där höggradigt rent och sterilt gods förvaras ska rengöras och desinfekteras minst 1 gång/ månad. Viktigt att ha ”lagom många” instrument i rotation så att alla används.
- Vagnar med förbrukningsartiklar som används i patientnära arbete ska hanteras som bänkytor i behandlingsrum. Tänk på skvättradien. Material ska förvaras i lådor med lock alternativt stängda lådor.

5 Bakterieprov på unitens vatten

Folktandvårdens unitar har system för rening av vattenledningssystem och ska användas enligt leverantörens anvisning.

Enligt Socialstyrelsens rekommendation (Att förebygga vårdrelaterade infektioner, 2006) ska unitens vatten kontrolleras en gång per år för att se den totala halten av mikroorganismer.

Analysen görs av vatten från blästerspets.

Om provsvaret visar att halten överstiger ≥ 100 CFU/ml av snabbväxande, heterotrofa mikroorganismer och/eller ≥ 5000 CFU/ml i långsamväxande, heterotrofa mikroorganismer rekommenderas intensivrengöring varje dag under två veckor och därefter tas nya vattenprover. Om även dessa är förhöjda kontaktas unit leverantören för vidtagande av åtgärd.

Vattenprover initieras av Folktandvårdens hygiengrupp.

6 Dentoalveolär kirurgi på allmänklinik

Bänkar och behandlingsstol ska desinfekteras med alkoholbaserat medel med tensid innan uppdukning.

Klädsel

- Operationsmössa
- Munskydd och skyddsglasögon alternativt visir
- Ren arbetsdräkt samt engångsförkläde alternativt steril rock
- Sterila handskar

Operationsdukning

- Patientens hår täcks med operationsmössa
- Steril duk läggs på patientens bröst alternativt heltäckande steril duk
- Separat kirurgimaskin bör användas, om det inte finns ska vattentillförseln till vinkel-/handstycket stängas av
- Slangen till bormaskinen kläs med steril slangstrumpa
- Sterilt vinkel- eller handstycke monteras
- Nydesinfekterat brickbord täcks med steril duk
- Steril operationsbricka ställs fram
- Operationslampans handtag täcks med sterilt emballage alternativt sterilt lamphandtag
- Steril operationssug monteras

Det är ur vårdhygienisk synpunkt en fördel med bakre assistans vid kirurgiska ingrepp.

7 Instrumenthantering

Väl genomtänkta rutiner är en förutsättning för att arbeta med hög kvalitet. Utifrån krav på mikrobiologisk renhet indelas instrument i tre grupper:

- Rent gods
- Höggradigt rent gods
- Sterilt gods

Grupperingen är gjord med hänsyn till instrumentens användningsområden och möjliggör arbete på ett rationellt sätt med hög kvalitet.

Höggradigt rent	Sterilt
Instrument som används intraoralt i samband med t ex undersökning, protetik, kariesbehandling, depuration, extraktion.	Instrument som används vid operation och rotbehandling. Instrument för komplettering av sterila uppdukningar.
Lådor och skåp där höggradigt rent och sterilt gods förvaras ska rengöras och desinfekteras minst 1 gång/ månad. Viktigt att ha "lagom många" instrument i rotation så att alla används.	
Rengöring och desinfektion i diskdesinfektor. <ul style="list-style-type: none">• Anpassa mängden instrument så regelbunden omsättning av instrument sker.• Instrument förvaras torrt och dammfritt i skåp eller låda.• Kontaminerade instrument bör inte ligga mer än två timmar innan rengöring och desinfektion utförs.• Vid dagens slut bör kontaminerade instrument inte ligga över natten utan kan med fördel köras i diskdesinfektor på kvällen.	Rengöring och desinfektion i diskdesinfektor. Förpackas i steriliseringsemballage. <ul style="list-style-type: none">• Sterilisering med torr, mättad vattenånga i validerad och kontrollerad process, 134° C.• Förvaras torrt och dammfritt i skåp eller låda.• Utgångsdatum ska anges, vanligen 6 månader.• Materialegenskaper och intern hantering/förvaring är avgörande för utgångsdatum.

8 Rengöring/ desinfektion

Typ	Rutin/metod/produkt
Alginat	Använd handskar och munskydd vid tillredning av alginat.
Avtryck och tandtekniska arbeten	Rengörs från blod och synlig smuts med kranvatten. Viktigt att överskottsvatten skakas av. Desinfektionsmedel i sprayförpackning ska inte användas.
Bläster	Blästerspetsen spolats ur och byts mellan varje patient. Spetsen och konen delas och desinfekteras i diskdesinfektor. Blästerkroppen desinfekteras med alkoholbaserat ytdesinfektionsmedel med tensid mellan varje patient, byts en gång/dag samt vid behov. Desinfekteras i diskdesinfektor efter dagens slut.
Borr avsedd för engångsbruk	Kasseras direkt på behandlingsrum efter användning. Borr av kolstål hanteras som engångs.
Borr avsedd för flergångsbruk	Rengörs först i ultraljudsbad med rekommenderat diskmedel. Därefter sker rengöring och desinfektion i diskdesinfektor. För att undvika intorkning lämnas borren fortlöpande för rengöring och desinfektion.
Filar avsedda för engångsbruk	Kasseras direkt på behandlingsrum efter användning.

Filar avsedda för flergångsbruk	<p>Manuella filar:</p> <p>Storlek 10-30 kasseras efter användning.</p> <p>Övriga kasseras efter 5 autoklavprocesser eller tidigare enligt ansvarig tandläkares bedömning.</p> <ul style="list-style-type: none">• Rengörs först i ultraljudsbad med rekommenderat diskmedel.• Därefter rengöring och desinfektion i diskdesinfektor.• Förpackas och steriliseras. <p>Ett tips är att på brickan dränka in skumgummi med Dakins lösning och sätta använda filar i lösningen för att underlätta rengöring.</p>
Flerdospreparat	<p>Engångsprodukter är förstahandsvalet.</p> <p>Alla flerdosprodukter ska hanteras säkert. Alla patienter har rätt till rena produkter.</p> <p>Förberedelse av material som ska användas under behandling är av stor vikt.</p> <p>Tänk på att rena händer, utan handskar, är att föredra vid beredning av material. Då är det lättare att desinfektera sin händer mellan de olika arbetsmomenten.</p> <p>När påfylld av flerdosmaterial som till exempel Duraphat eller polerpasta behövs ska alltid nytt dappenglas tas.</p>
Fläkt	<p>Fläkt ska ej användas på behandlingsrum eller där gods av specifik renhetsgrad hanteras (höggradigt rent eller sterilt) eller där sådant gods förvaras.</p>
Hand - och vinkelstycken samt turbiner	<p>Hand- och vinkelstycken spolas ur och byts mellan varje patient.</p> <p>Rengöring och desinfektion av hand- och vinkelstycken sker i utrustning avsedd för detta.</p>
Instrument	<p>Instrument som är förorenade med compositmaterial, cement etc. torkas av på behandlingsrum innan de lämnas ut till rengöring och desinfektion.</p> <p>Blodiga instrument görs rena av på behandlingsrum, för att undvika intorkning och fastbränning i diskdesinfektor.</p>

Kamera och tillbehör	<p>Extraoral fotografering bör utföras med assistans för att uppfylla vårdhygienska krav.</p> <p>Desinfektera intraorala speglar och munvinklar som används vid fotografering med alkoholbaserat ytdesinfektionsmedel med tensid.</p>
Lustgasutrustning	<p>Fast utrustning Mellan varje patient:</p> <ul style="list-style-type: none">• ”Tag på ställen” rengörs och desinfekteras med alkoholbaserat ytdesinfektionsmedel med tensid. <p>Dubbelmask och adapter Mellan varje patient:</p> <ul style="list-style-type: none">• Membranet avskiljs från innermasken och innermasken avskiljs från yttermasken.• Rengör och desinfektera i diskdesinfektor.• Placera maskerna och adapterar stående i korg så att de blir stående hela processen.• Efter process torkas maskerna v b torra i torkskåp eller med fabriksrent papper (handtorkpapper kan användas). <p>Patientslangar Mellan varje patient:</p> <ul style="list-style-type: none">• Desinfekteras utvändigt med alkoholbaserat ytdesinfektionsmedel med tensid. <p>Vid dagens slut:</p> <ul style="list-style-type: none">• Desinfekteras utvändigt med alkoholbaserat ytdesinfektionsmedel med tensid.• Därefter desinfektion i autoklav. Godset läggs i korg med lock, påse som inte försluts eller i packskynke (så att godset ligger still under autoklavprocessen). <p>Andningsblåsa Mellan varje patient:</p> <ul style="list-style-type: none">• Rengörs och desinfekteras utvändigt om den vidrörts med förorenade händer. <p>Varje månad: Desinfektion i autoklav.</p>

Röntgen, bildplatta	<p>Exponeringsknapp, röntgenkon och blykrage torkas av med alkoholbaserad ytdesinfektionsmedel med tensid efter patientbehandling.</p> <p>Bildplattan läggs i tillhörande papper och hygienskydd. Papper och hygienskydd är engångs.</p> <p>Efter exponering torkas bildplattan med hygienskydd av med alkoholbaserad ytdesinfektionsmedel med tensid. Torkas torr!</p> <p>Ta av handskarna, desinfektera händerna för fortsatt arbete med Arion och skanning av bildplattorna.</p> <p>Efter skanning, desinfektera händerna och förbered bildplattan för nästa patient på en arbetsyta avtorkad med alkoholbaserat ytdesinfektionsmedel med tensid.</p>
Röntgen, sensor	<p>Vid exponering med sensor används hygienpåse. Rengör sensor med alkoholbaserat ytdesinfektionsmedel med tensid.</p>
Sug, sugsystem	<p>Genomspolas enligt tillverkarens anvisningar med granskat och godkänt medel.</p> <p>Måndag och fredag bör Recyclean Röd användas.</p> <p>Adaptrar och handtag till sugslang avlägsnas vid dagens slut och rengörs i diskdesinfektor eller oftare vid behov.</p>
Scaling/ ultraljudsapparat	<p>Spets och hylsa:</p> <ul style="list-style-type: none">• Byts och desinfekteras i diskdesinfektor efter varje patient <p>Handstycke:</p> <ul style="list-style-type: none">• Rengörs i DAC/ I-Care efter varje patient.
Vask med amalgamavskiljare	<p>Recyclean Röd: måndag-fredag</p>

9 Handhygien/ handskar

Medel	Produkt
Handdesinfektion Flytande tvål	Upphandlade produkter. Handdesinfektion och tvål har 12 månaders hållbarhet vid bruten förpackning. Vid sparsam åtgång märk flaskan med brytdatum.

10 Rengörings- och desinfektionsmedel

Medel	Produkt
Rutinmässig rengöring och städning av ytor	Upphandlade rengöring- och desinfektionsmedel. (Mikrofiberduk Chicopee 34x40 cm används vid veckostädning fuktad i vatten)
Desinfektion av föremål/ytor	Upphandlat alkoholbaserat ytdesinfektionsmedel med tensid (utan korrosionshämmare)
Maskindiskmedel Tork/vätmedel (sköljmedel)	Upphandlade produkter Om enzymbaserat medel används krävs ny inställning av temperatur och dosering. Kontakta tekniker.
Ultraljudsbad	Alt 1 Upphandlat handdiskmedel Alt 2 UC 40 (utan rostskyddskomponent) Vätskan i bågaren byts efter varje process. Vätskan i ultraljudsbadets kar byts dagligen eller efter varje process om bågaren inte används.
Unitens vattenrening	PlanPure (Planmeca unit) KaVo unit water cleaner

11 Avfall

Typ	Rutin/metod/produkt
Stickande/skärande/ smittförande	Kasseras direkt på behandlingsrummet i upphandlad punktionssäker behållare märkt ”Stickande/skärande/ smittförande”. Fyll i datum och signera när behållaren tillsluts.
Engångsmaterial som är förorenat med kroppsvätskor	Hanteras som brännbart avfall (d v s hushållsavfall).
Smittförande avfall	Förekommer vanligtvis inte inom verksamheten.

12 Diskdesinfektor

Kontroller	Frekvens	Produkt
Kontrollera att: <ul style="list-style-type: none"> godset är rent desinfektionstemperatur och tid uppnått bottensilen är ren 	Efter varje process	
Kontroll av: <ul style="list-style-type: none"> kammare lucka avlopp dörrpackning 	En gång/dag	
Kontroll av spolarmar: <ul style="list-style-type: none"> roterar rätt vända 	En gång/dag	
Kontroll av insatser: <ul style="list-style-type: none"> dockar ordentligt mot vattenanslutning behov av rengöring munstycken för rörformade instrument 	En gång/dag	
Kontroll av bottensil:	En gång/dag	
Kontroll av: <ul style="list-style-type: none"> disk-och sköljmedelsförbrukning spolhål öppna i spolarm 	En gång/vecka	
Kemisk rengöringstest	En gång/år samt av tekniker i samband med service.	BROWNE Load Check
Proteintest*	En gång/år vid UPQ Tekniker	3M Clean-Trace
Förebyggande underhåll/service (FU)	En gång/år Utförs av tekniker	
Upprepad process kontroll (UPQ)	En gång/år Utförs av tekniker	

Kontrollera att det planerade underhållsprogrammet utförts och dokumenterats	En gång/år	
--	------------	--

* Utförs även efter åtgärder som påverkar maskinens rengörings- och desinfektionsprocess.

13 Ångautoklav (sterilisering med torr, mättad vattenånga)

En steriliseringsprocess måste valideras och fortlöpande kontrolleras eftersom processens effektivitet inte i efterhand kan kontrolleras genom inspektion eller genom att undersöka produktens sterilitet.

13.1 Placering av gods i kammaren

I pappers/plastfoliepåsar passerar ångan via papperssidan.

- Vertikalt (på kant) med papperssida mot papperssida/plastfoliesida mot plastfoliesida
- Fritt liggande med plastfoliesidan uppåt (papperssida ned).
- Förpackningar ska inte placeras på varandra.

13.2 Märkning av förpackningar

- Textetikett kan fästas på plastfoliesidan, inga etiketter på papperssidan
- Text kan skrivas utanför svets/förseglingsfogen

Kontroller	Frekvens	Produkt
Vakumtest	Görs innan autoklaven tas i bruk första arbetsdagen i veckan om sådant program finns.	
Ångpenetrationstest Datummärk och signera	En gång/vecka	Helixtest
Integrerande indikator (tid, temperatur, ånga TST sticka) Datummärk och signera	En indikator i varje process	Placeras alltid på samma plats i autoklaven.
Kontrollera att godset är torrt och att omslag av indikering har skett.	Efter varje process	
Förebyggande underhåll/service (FU)	En gång/år	Utförs av tekniker.
Upprepad process kontroll (UPQ)*	En gång/år	Utförs av tekniker.
Kontrollera att det planerade underhållsprogrammet utförts och dokumenterats.	En gång/år	

* Utförs även efter åtgärder som påverkar maskinens rengörings och desinfektionsprocess.

14 Dokumentation

Alla kontroller ska dokumenteras.
Årligen ska genomgång av kontroller göras av utsedd person.

Arkivering av dokumentation	Batch utan spårbarhet till patient
Daglig kontroll Processanknuten kontroll	1 år
Förebyggande underhåll/service Upprepad processkontroll	Utrustningens livslängd samt ytterligare 1 år
Validering	Utrustningens livslängd samt ytterligare 1 år

15 DAC och I-Care

15.1 DAC

Kontroller	Frekvens	Produkt
<ul style="list-style-type: none">Torka ur kammaren med ytdesinfektionTorka utvändigt med ytdesinfektionKontrollera att o-ringarna är hela och inte ramlar bort	Varje dag	
<ul style="list-style-type: none">Rengör avloppsfilterKontrollera att olja och vatten (Check and clean) kommer in i kammarenVid synlig smuts i vattentanken, torka ur den med en trasa med bara vattenSe till att skruvarna på adaptrarna är åtdragnaKontrollera packningarna på adaptrarna	1 gång /vecka	
<ul style="list-style-type: none">Byt avloppsfilter	1 gång/månad	

Service 1 gång/ år. DAC indikerar för service (ta själv kontakt med avtalad servicetekniker)
Signera i loggboken

15.2 I-Care

Kontroller	Frekvens	Produkt
<ul style="list-style-type: none">Töm uppsamlingskärletUtvändig rengöring med ytdesinfektion	Varje dag	
<ul style="list-style-type: none">Rengör kammaren med fuktig trasa med vatten eller ytdesinfektionRengör uppsamlingskärlet (diska ur det)	1 gång /vecka	

• Byt o-ringar	1 gång/ år	
----------------	------------	--

I-Care indikerar när det är dags att byta flaskor med rengöringsmedel.

Service/validering vartannat år. Ta själv kontakt med leverantör för service

Signera i loggboken

16 Åtgärder vid driftsavbrott av rengörings-, desinfektions- och steriliseringsutrustning

Utrustning	Åtgärder
DAC	Hand- och vinkelstycken spolats igenom under 1-2 minuter på behandlingsrummet Handdiskas under vattenyta i diskho, använd handdiskmedel och borste Skölj väl Torka torrt Olja v b Desinfekteras i autoklav, samförpackas i papper/plastpåse (samlar upp olja)
Ultraljudsbad	Kassera filar och borrar Implantat handdiskas x 2 under vattenyta, använd handdiskmedel och borste Skölj väl Rengör och desinfektera i diskdesinfektor Packa godset Sterilisera
Diskdesinfektor	Handdiska under vattenyta, använd handdiskmedel och borste Skölj väl Torka torrt Desinfektera öppet i autoklav alt. sterilisera förpackat gods Borr: <ul style="list-style-type: none">• Rengör i ultraljudsbad.• Därefter manuell rengöring.• Desinfektion sker i autoklavprocess.
Autoklav	Kontakta Steriltekniska enheten vid CLV/LL eller närliggande klinik för sterilisering.

17 Referenser

Att förebygga vårdrelaterade infektioner– *ett kunskapsunderlag*, Socialstyrelsen 2006.
<https://www.folkhalsomyndigheten.se/publicerat-material/publikationsarkiv/a/att-forebygga-vardrelaterade-infektioner-ett-kunskapsunderlag/>

Arbetskläder, basal hygien, Region Kronoberg, riktlinjer Vårdhandboken (intern webb).
<http://intern.ltkronoberg.se/hem/Centrum/Medicinskt-servicecentrum/Vardhygien/Vardhandboken-uppdaterad/>

Basal hygien inom hälso- och sjukvården m.m. SOSFS 2007:19 (M).
<https://www.socialstyrelsen.se/regler-och-riktlinjer/foreskrifter-och-allmanna-rad/konsoliderade-foreskrifter/201510-om-basal-hygien-i-vard-och-omsorg/>

Processer för rengöring, desinfektion och sterilisering – validering och rutinkontroll inom svensk vård och omsorg. Teknisk rapport SIS-TR 46:2014. Nås via interna webben-biblioteket- databaser-e-navSIS.
<https://www.sis.se/produkter/halso-och-sjukvard/sterilisering/allmant/sistr462014/>

Smittrisker och hygien i tandvården.
http://static.wm3.se/sites/16/media/5627_Smittrisker_och_hygien_i_tandva_u030Arden_1209_26.pdf?1396533033

Socialstyrelsens föreskrifter om basal hygien i vård och omsorg
<https://www.socialstyrelsen.se/globalassets/sharepoint-dokument/artikelkatalog/foreskrifter-och-allmanna-rad/2015-5-10.pdf>

Sterilisering av medicintekniska produkter – *Information som ska tillhandahållas av tillverkaren för återsterilisering av återsteriliserbara produkter*, SS-EN ISO 17664:2004.
<https://www.sis.se/produkter/halso-och-sjukvard/sterilisering/allmant/sseniso176642004/>

Vårdhandboken, (www.vardhandboken.se)

Riktlinjer för vårdhygien inom svensk tandvård (HOBIT). 20190428
Svensk Förening för Vårdhygien. <https://sfvh.se/riktlinjer-for-vardhygien-inom-svensk-tandvard-hobit>